

RESVMEN DE LAS DIFINICIONES contenidas en todas las materias de este Compendio.

De Sacramentis in genere.

Difinitio Metaph. Sacramentum est signum sensibile rei sacræ sanctificantis nos.

Difinitio Physica. Sacramentum est artefactum quoddam constans ex rebus tamquam ex materia, & ex verbis tamquam ex forma.

Materia certa est cum qua fit Sacramentum validè, & hoc certò constat.

Materia licita est cum qua validè, & licitè fit Sacramentum.

Materia dubia est de qua dubitatur, an fiat cum ea Sacramentum, vel non.

Intentio est volitio finis cum advertentia.

Intentio formalis est volitio concomitans administrationem in Ministro, & receptionem Sacramenti in subiecto.

Intentio virtualis est volitio antecedens non distracta, nec retractata, sed continuata in medijs conducens ad finem.

Intentio habitualis est volitio antecedens distracta, & non retractata, nec continuata in medijs concernentibus ad finem.

Necessarium necessitate Sacramenti est illud, sine quo impossibile est fieri Sacramentum, etiam si invincibiliter accidit illud non opponere.

Necessarium necessitate tantum præcepti est illud, de quo adest præceptum, quod apponatur; attamen si non opponatur, fit Sacramentum.

Necessariam necessitate medijs ad aliquid quem finem est illud, sine quo impossibile est consequi finem, etiam si invincibiliter accidat illud non apponere.

Gratia est qualitas supernaturalis intrinsicè inherens animæ, per quam sumus, & nominamur filij Dei.

Prima gratia est, quæ mundat animam à peccato mortali.

Secunda gratia est, quæ auget primam gratiam.

Caracter est signum spirituale indelebile impressum in anima.

Sacramentum tantum est, quod significat, & non significatur.

Res tantum est, quæ significatur, & non significat.

Res, & Sacramentum simul est, quod significat, & significatur.

De Baptismo.

Difinitio Metaph. Baptismus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ regeneratiæ.

Difinitio Physica. Baptismus est ablutio exterior corporis facta sub præscripta verborum forma.

Baptismus fluminis est ablutio exterior

Resumen de la Dificiones.

rior corporis facta sub præscripta verborum forma.

Baptismus fluminis est actus contritionis, vel charitas, cum voto explicito, vel implicito recipiendi Baptismus fluminis.

Baptismus sanguinis est martyrium susceptum pro Christo, & datum in odium Christi.

De Confirmatione.

Difinitio Metaph. Confirmatio est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ corroboratiæ.

Difinitio Physica. Confirmatio est signatio hominis baptizati, facta in fronte cum Chrismate ab Episcopo consecrato, sub præscripta verborum forma.

Chrisma est oleum olivarum ab Episcopo consecratum, balsamo mixtum.

De Pœnitentia.

Pœnitentia ut Sacramentum sic diffinitur Metaph. Pœnitentia est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ remissivæ peccatorum post Baptismus commissorum, vel in ipsius receptione.

Difinitio Physica. Pœnitentia sunt actus pœnitentis sub præscripta verborum forma à Sacerdote habente potestatem prolata.

Pœnitentia ut virtus est præterita mala plangere, & plangendo iterum non committere.

Pœnitentia ut habitus, est habitus supernaturalis infusus à Deo, inclinans hominem ad detestationem peccati.

Dolor est pœnitudo peccatorum contra Deum commissorum.

Contritio est dolor perfectus de peccatis, assumptus propter Deum summè dilectum, cum proposito confitendi, & satisfaciendi, & de cætero non peccandi.

Atritio est dolor imperfectus de peccatis, assumptus propter pœnas inferni, amissionem gratiæ, vel gloriæ, vel propter deformitatem peccati, cum proposito confitendi, & satisfaciendi, & de cætero non peccandi.

Confessio est manifestatio peccatorum, per quam morbus latens in anima apperitur Confessario sub spe veniæ.

Satisfactio in voto est recompensatio Sacramentalis Deo facienda propter peccata confessa.

Satisfactio in re, ut par huius Sacramenti, est recompensatio Sacramentalis Deo facta propter peccata confessa.

Satisfactio in re, ut pars iustitiæ commutativæ est recompensatio iniuriæ alteri illatæ secundum æqualitatem rei ad rem.

Iurisdicção est autoritas, qua unus est superior alteri in foro conscientiæ.

Sigillum est obligatio tacendi ea, quæ audiuntur in confessione, vel in ordine ad illam absque licentia expressa pœnitentis.

Reservativo est negatio iurisdictionis circa aliquod peccatum, vel circa aliquam censuram.

Examen est recordatio peccatorum in particulari.

Sacramentum Pœnitentiæ in voto est actus contritionis, vel charitatis.

tis, cum voto explicito, vel implicito recipiendi Sacramentum Pœnitentiæ.

Ocasio remota est illa, in qua qui positus aliquando peccat.

Ocasio proxima ex illa, quæ est peccatum mortale, aut talis occasio particularis qua credit, vel debet credere Confessor, vel pœnitens, cumquam, vel raro se usurum ea sine peccato mortali, bene expensis eius circumstantiis.

Ocasio proxima voluntaria est illa, in qua quis existit pro suo velle.

Ocasio proxima involuntaria est illa, in qua quis non existit pro suo velle, sed quasi coactus.

De Sacramento Eucharistia.

Diffinitio Metaph. Eucharistia est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ cibatiæ.

Diffinitio Physica. Eucharistia sunt species panis, & vini consecratæ sub præscripta verborum forma à Sacerdote prolata.

Sacrificium ut sic, est oblatio facta Deo in signum supremi dominij per immutationem alicuius rei ex legitima institutione.

Sacrificium Missæ, est Sacrificium solemne, in quo Christus offertur Deo Patri sub speciebus panis, & vinis consecratis, in honorem supremæ excellentiæ super Aram Altaris à Sacerdote cum debita solemnitate.

De Extrema Unctione.

Diffinitio Metaph. Extrema Unctio est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ remissivæ reliquiarum pec-

catum post Baptismum commissorum, vel in ipsius receptione.

Diffinitio Physica. Est unctio hominis infirmi, facta à Sacerdote sub præscripta verborum forma.

De Ordine.

Diffinitio Metaph. Ordo este Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ.

Diffinitio Physica. Ordo est traditio materiæ in qua talis Ordo debet exerceri sub præscripta verborum forma.

Prima Tonsura est dispositio ad Ordines suscipiendos.

Diffinitio Metaph. Hostiariatus. Hostiariatus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ ad apperendam portas dignis, & claudendum indignis.

Diffinitio Physica. Hostiariatus est traditio, & acceptio clavium, sub præscripta verborum forma ab Episcopo consecrato prolata.

Diffinitio Metaph. Lectoratus. Lectoratus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ ad legendum Prophetias veteris, & Novi Testamenti.

Diffinitio Physica. Lectoratus est traditio, & acceptio libri Prophetiarum, sub præscripta verborum forma, ab Episcopo consecrato prolata.

Diffinitio Metaph. Exorcistatus. Exorcistatus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ ad coniurandum demones, &

& tempestates.

Diffinitio Physica. Exorcistatus est traditio, & acceptio libri Exorcismorum, sub præscripta verborum forma ab Episcopo consecrato prolata.

Diffinitio Metaph. Acolytatus. Acolytatus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ ad ministrandum vceolos, & portandum candelabrum.

Diffinitio Physica. Acolytatus est traditio, & acceptio vceolorum vacuorum, & candelabri cum cereo non accenso, sub præscripta verborum forma ab Episcopo consecrato prolata.

Subdiaconatus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ ad inserviendum Diacono in Sacrificio Missæ, & cantandum solemniter Epistolas in Ecclesia cum Manipulo.

Diaconatus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ cantandi solemniter Evangelium in Ecclesia cum Manipulo, & Estola.

Presbyteratus est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gratiæ potestatiæ conficiendi Corpus, & Sanguinem Christi.

De Sacramento Matrimonij.

Diffinitio Metaph. Matrimonij ut Sacramentum. Matrimonium est Sacramentum novæ legis, institutum à Christo Domino, causativum gra-

tiæ vnicivæ.

Diffinitio Physica. Est coniunctio Sacramentalis viri, & feminae inter legitimas personas individuæ vitæ consuetudinem retinens.

Matrimonium, ut contractus est coniunctio viri, & feminae individuata vitæ consuetudinem retinens.

Divortium, est legitima separatio coniugem quoad thorum, & habitationem, non verò quoad vinculum.

Impedimenta impediencia sunt, quæ facienda vetant, connubia tamen facta non retractant.

Impedimenta dirimentia sunt, quæ facienda vetant, & connubia facta retractant.

Votum simplex castitatis, est deliberata promissio Deo facta abstinendi à rebus venereis verbo, opere, & cogitatione.

Votum simplex Regionis, est deliberata promissio Deo facta ingrediendi Religionem.

Sponsalium, est mutua promissio, & acceptatio futurarum nuptiarum inter personas iure habiles aliquo signo externo manifestata.

Cognatio, est propinquitas personarum.

Cognatio naturalis, est propinquitas personarum ab eodem stipite descendentium.

Cognatio naturalis in linea recta, est propinquitas personarum ab eodem stipite descendentium, quarum una dependet ab alia.

Cognatio naturalis in linea transversali, est propinquitas personarum ab eodem stipite descen-

dentium quarum vna non dependet ab alia.

Cognatione spiritualis, est propinquitatis personarum ex Baptismate, vel Confirmatione proveniens.

Cognatio legalis, est propinquitatis personarum ex adoptione proveniens.

Vis, est coactio alteri illata.

Ligamen, est vinculum prioris Matrimonij, quo durante aliud contrahere nequit.

Honestas, est propinquitatis personarum ex sponsalibus validis, vel ex Matrimonio rato, nondum consummato proveniens.

Affinitas, est propinquitatis personarum ex carnali copula apta ad generationem proveniens.

Raptio est, adductio violenta feminae de loco in locum causa Matrimonij.

De Censuris in communi.

Censura, est poena Ecclesiastica fori exterioris, qua fidelis baptizatus privatur usu aliquorum bonorum spiritualium, ut a contumacia discedat.

La Censura lata, est quae ipso facto incurritur.

Ferenda, & comminatoria, est quae non incurritur ipso facto per criminis commissionem, sed expectari debet sententia Iudicis.

De Excommunicatione.

Excommunicatio, est poena Ecclesiastica, qua Iudex Ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos participatione Sacramentorum.

Excommunicatio maior, est poena Ecclesiastica, qua Iudex Ecclesiasticus

punit baptizatos, privando eos bonis communibus fidelium, & participatione activa, & passiva Sacramentorum, Officio, & Beneficio Ecclesiastico.

Excommunicatio minor, est poena Ecclesiastica, qua Iudex Ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos participatione passiva Sacramentorum.

De duello.

Duellum, est duorum, vel plurium certamen, quod ex conditio suscipitur cum periculo occisionis, aut gravis vulneris, designato loco, & tempore.

De suspensione.

Suspensio est poena Ecclesiastica, qua Iudex Ecclesiasticus suspendit Clericos, privando eos Officio, & Beneficio in totum, vel in partem.

Beneficium, est ius spirituale percipiendi fructus Ecclesiae.

Officium, est ius spirituale serviendi Ecclesiae. Interdictum est poena Ecclesiastica, qua Iudex Ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos receptione Ordinis, & Extremae Viaticionis, cum suspensione recipiendi Ecclesiasticam sepulturam, Divinis Officijs interesse, & aliquando ingressu Ecclesiae.

Cessatio à Divinis, est poena imposita in Ecclesiae merore ob enorme crimen, qua Divina Officia, & Missae celebratio prohibentur.

La irregularidad como especie de Censura, se define assi: Est poena Ecclesiastica, qua Iudex Ecclesiasticus punit baptizatos, privando eos susceptione Ordinum, & execu-

tione susceptorum.

Como impedimento Canonico se define assi.

Est impedimentum Canonicum privans hominem susceptione Ordinum, & executione susceptorum.

De ignorantia.

Ignorantia est carentia scientiae possibilis adipisci.

Ignorantia invincibilis est, quae positis diligentijs debitis vinci non potest.

Ignorantia vincibilis est, quae positis diligentijs debitis potest vinci, atamen defecto non vincitur.

Ignorantia invincibilis antecedens est, quando si adesset scientia actus non fieret.

Ignorantia invincibilis concomitans est, quando si adesset scientia, etiam actus fieret.

Ignorantia crassa est, quae provenit ex disidia, vel negligentia.

Ignorantia supina est, quae provenit ex occupatione circa alia negotia, quibus impeditur adhibere diligentiam debitam.

Ignorantia affectata est, quae provenit ex malitia, vel ex nolitione di-recta.

Ignorantia iuris est, quando ignoratur lex, aut praecipuum.

Ignorantia facti est, quando ignoratur aliquod factum hic, & nunc cadere sub praecipuo, non ignorato praecipuo.

De voluntariis.

Voluntarium est, quod provenit ab intrinseco dum cognitione finis.

Involuntarium est, quod provenit ab extrinseco, vel sine cognitione finis,

Voluntarium liberum est quod provenit ab intrinseco voluntatis, cum cognitione finis, & stante indifferentia ad vtrumlibet.

Voluntarium necessarium est, quod provenit ab intrinseco voluntatis cum cognitione finis, absque indifferentia tamen ad vtrumlibet.

Voluntarium formale est, quod provenit ab intrinseco voluntatis, cum cognitione clara, & expressa ex parte intellectus.

Voluntarium interpretativum est, quod provenit ab intrinseco voluntatis cum ignorantia vincibili ex parte intellectus, vel cum cognitione in causa.

Voluntarium in se est, quod inmediate, & per se ipsum oritur à voluntate.

Voluntarium in causa est illud, quod sequitur ad causam voluntariam cum praevisione effectus subsequendi.

De conscientia.

Conscientia est dictamen practicum rationis praescribens voluntati quid faciendum, vel omittendum sit.

Conscientia praecipiva est illa, quae est de bono sub praecipuo, vel de malo prohibito.

Conscientia consiliativa est de meliori bono.

Conscientia certa, vel recta est dictamen practicum rationis dictans voluntati bonum ut bonum, & malum ut malum.

Conscientia erronea est dictamen practicum rationis praescribens voluntati bonum ut malum, & malum ut bonum.